

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsegház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Előfizethet helyben: **Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly** könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok útján.

Előfizetési árak:

Helyben
Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „

Postánküldve:
Félévre 7 frt.
Három hónapra 5 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

Hirdetési díj:
öt hasábos petit sorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmű, mint szinte több iz-
béli hirdetések mátol fogva, alku szerint a legolcsóbb árért.

Bélyegdíj:
minden bejelentésért külön 30 kr.

Mindenben csak a központosítási rendszer!

○) Rajner Pál belügyminiszternek a törvényhatóságokhoz menesztett kórendelete, mely programjával tekinthető, mindenütt örömmel fogadtatt. Mert, egyebek közt, a törvényhatóságok rendezése kérdésében, tartózkodását jelentette ki a központosítási rendszer merev alkalmazásától; s midőn a törvényhatóságok önkormányzati jogának tiszteletben tartását hangsúlyozá, a decentralisatio bajnokául látszott magát bemutatni.

A pártküldelemek folytonos harczi közben ahg részesülhetett valaki azon szerencsében, mely az új belügyminiszternek jutott, hogy programja az egész ország által, pártkülönbség nélkül, kedvezően fogadtassék.

Mindenki látta, hogy az új belügyminiszterben, habár nagyobb szerü vívmányok sikere nem díszítette is multját, férfival van dolga, ki a pártzenvedélyeken lehetőségig tul téve magát, az egyetemes jó előmozdítására törekszik.

A nemzeti színház kérdésében hozzá, első megjelenése alkalmával, intézett interpellációra rögtön adott felelete igazolta azon hit jogosultságát, mit programja után kiki táplált kebleben, hogy t. i. itt férfival van dolgunk, ki felfogta hivatását, és ki tisztában van teendőivel, öntudatában van jog- és kötelességköre ismeretével; — mert rögtönös válasza kielégítő volt, s mindenkit megnyugtatott.

Az interpellációra tett feleletében jelzett igényt tett is követé; mert, kerülve a tekervényes és hozadalmas eljárást, a nemzeti színház ügyeire nézve enquetet hívott össze

Ez mind igen helyén és rendén volt.

Hanem ezéja kivételében, a módban, miszerint célhoz volt jutandó, már hibázott.

A decentralisatio elvének tettleg foganatosítása, alkalmazása körül már figyelme nem terjeszkedett ki odáig, hogy az eszközöket, melyekkel célt kíván érni, kellőleg, helyesen megválassza. Mert, habár tagadhatlan is, hogy az enquetebe igen sok szép tehetségű férfit, mágnásokat, kik már a nemzeti színház igazgatásába tettleg is befolytak, költöket, kik a színügy elméletét meghódították, színészeket, kik a színpad deszkáin nyertek élettapasztalatokat, hívott meg, — kik mindenestre hivatva vannak, a nemzeti színház érdekeiben és javára jó tanácsokkal szolgálni

De a nemzeti színház életkérdésének megoldása körüli eljárásnál mellözte az ország fontos vidékeinek tehetséges férfait, kik gyakorlati tapasztalataik nyomán, hasonlókép egészséges tanácsokkal volnának képesek a nemzeti színház ügyének jobbátordultat előmozdítani.

Az enquete tagjai vagy mind pestiek, vagy mind Pest lakosai.

Egyedül Sándor József, a kolozsvári színházi bizottmány titkára, van az enquetében az egész országhól felhiva; tán hogy a roppant terjedelmű vidékeket képviselje.

Mivel már a nemzeti színház ügye nem épen Pest városáé; mivel továbbá a Pesten centralisált kapacitások, a vidékek fontos érdekeit nem képviselhetik, mint a vidéki érdekekkel ismeretelenek; mivel ezenkívül a nemzeti színház felviragztatásának kérdésében a gyakorlati ismeretekkel bíró vidéki szakférfiak is hasznos tanácsokat ad-

hatnak; mivel végre, a nemzeti színház ügye az országos színügy életfeltételeivel a legszorosabb összefüggésben áll, annyira, hogy a pesti nemzeti színháznak a vidéki színtársulatok s színházak mintegy képzőintézetekül, előkészítő iskoláknak, s veteményes kertekül szolgáljanak; s Pest magára hagyatva, ahol kezdő színészekkel nem bajlódhatni, még a színi képezde növendékei mellett is, a gyakorlott tagok letüntével, előbb-utóbb alásüllyedne kitünő színésztehetségek dolgában, ha ilyenek a vidékeken nem képződének: — a fontosabb vidékek szakértő férfainak, mellözése az országos színházra s országos színügyre nézve nemcsak központosítási törekvést árul el, hanem valóban káros és veszélyes is.

Mellözve azt, hogy a dalmü és dráma külön választatik-e egymástól — ami mindenestre óhajtható — az enquete gyökeres orvoslást csak akkor fog létrehozhatni a nemzeti színházra nézve, ha azt az országos színüggyel, a vidéki színészek érdekeivel összeköttetésbe hozandja.

Nem azt értjük, hogy a vidéki színházak országos segélyezésben részesíttessenek — pedig ennek is volna némi értelme, — hanem azt, hogy a színészek ügyét országosan fel kell karolni, részint a vidékeken is állítandó képezdek, részint országos színészi nyugdíjintézet alapítása, s más célszerü intézkedések által; hogy a pesti nemzeti színháznak előkészítő iskolái legyenek, hogy legyen általános kapocs, mely a színügy bajnokait a vidéken és ott a fővárosban összekössze.

E tekintetben pedig a fontosabb vidéki színházak intendánsainak, igazgató-bizottmányi tagjainak, s elsőrendü színészeinek gyakorlati tanácsai megbecsülhetlenek.

Midőn tehát a színügy érdekei rendezése körül is, a fővárosi központosítási rendszer merev alkalmazásának mellözésével, a vidéket is meghallgattatni kérjük: azt hisszük, hogy olyat kívánunk, mi által a nemzeti színháznak is, mint országos intézetnek csak jobblétre emelése, és felvirágoztatása mozdittatik elő.

Ajánljuk tehát az új belügyminiszternek, kiröl meg vagyunk gyözödvé, hogy csak jót akar, ne maradjon a félrendszabályok útján, hanem a gyökeres javítás, és átalakítás nagyszerü munkája végrehajthatása tekintetéből, adja fel e téren is, programja nyomán, a központosítás elvét, és hívja meg a tanácskozmányba a vidék gyakorlati tapasztalatoikkal bíró szakférfiait is!

Ismét a fürdőről.

Midőn Csanády István barátom kezdeményezése folytán mult évben a Casinóban a városban előállítandó fürdő ügyében legelőször összejöttünk, az értekezleten jelen volt érdekeltek meggyözödték arról, hogy a városi fürdő, — vezessen oda a legkényelmesebb ut, láttassék el különemü mulatóhelylyel — soha sem fogja pótolni hiányát a város központjához közel létesítendő városi fürdőnek. A nagyerdői fürdőhelyt ide levégyője, tölves kirándulások és zöldeben mulatások, s a szobák zart legeből menekülni vágyóknak szükségessé kigyaloglás tekintetéből, mindig látogatott kedves helye leendő Debreczen lakóinak, és ha majdan a mostani mely homok helyén könnyü járati utat lesz módunkban odáig kényeztetni, a látogatók száma évröl évre szaporodni fog; de mint a fürdő, melynek első sorban a tisztaság, s ebből folyólag az egészség fenntartását kellene eszközölni, a czelnak egyáltalában meg nem felel és megfelelni nem fog. — Ha egy család ráveszi ma-

gát, hogy a tikkasztó nyári délután — midőn a fürdésre legnagyobb szükség van — az erdőre kikocsizzék, azon veszi észre, hogy kocsibér, fürdés, egy kis oszonna 4—5 forintjába került, hazaé keztevel pedig szomoruan kénytelen tapasztalni, hogy míg kereszttül vergődött a csorda és csürhe által fölvert barua porfelleg vastag rétegén, — még kevesebb tisztaságnak örvendhet, mint kirándulása előtt.

Hogy a fürdőt minél gyakrabban használhassuk, mindenekelőtt szükséges, hogy oda gyalogjában is könnyen eljuthassunk, s annak élvezete kevésbe kerüljön; ezért látták az értekezleten jelen voltak kívánatosnak, hogy a fürdő helyisége ha nem a főutcán is, de mindenesetre a város központjához a lehető közelben választassék, kétséget nem szenvedvén, hogy az oly fürdő igényelhet számos látogatót, melyet nem kell keresni, jútában keltében rábukkan az ember, s akaratlanul is észbe jut a fürdés kellemessége.

Küldöttséget is kért föl az értekezlet, hogy nézzen helyiségek után, ez be is számolt kiküldetéséről, sőt a helyiség és építkezésre nézve megközelítő költségvetést is mutatott elő; de midőn az összegnek mily uton leendő előállításáról volt szó — valjuk meg az igazat — az érdekelteket nagyobb részben elhagyta az erélyesség.

Az ide vonatkozó iramnyok, jegyzetek és költségvetés a casinói irattárban várják-e újból szellőztetéseket, vagy azokat Csanády István barátom helyezte nyugalourra mint megtört reményeket? — nem tudom, de reményem, hogy azok könnyen előkeríthetők, s a netalán szükségesnek vélt tárgyalásnál kiindulási alappul felhasználhatók lesznek.

Három, vagy négy hó előtt bátor valék ezen tárgyat, mely városunkban roppant hézagot pótolna, a Casinó jelenlegi elnöke becses figyelmébe ajánlani; egyévt azért, mert nagy Széchenyink a Casinókat mint a korszerű tárgyak fölötti eszmecserek legalkalmasabb helyiségeit kezdeményezé hazánkban; másért, mert ugy látam illőnek, hogy a mely ügyet már a Casinó volt elnöke jóakarattal s egész buzgósággal karolt fel, s a fonal kezünk közül nem miatta esett ki: — ugyanazon ügy fonalat ugyancsak a Casinó elnöke vegye kezébe. — A Casinó tisztelt elnöke azonban, egyfelöl bokros elfoglaltsága, másfelöl a casinói helyiségek hosszantartó átalakítása miatt ez ügyben ez időig lépést nem tehetett. Most, midőn a városban létesítendő iürdő iránti érdekeltség, és meleg részvét ismét mutatkozik: nincs kétség, hogy a Casinó tisztelt elnöke az érdekelteket rövid idő alatt összehívni, s az annyiak által helyeselt eszmének megtestesítését részéről — előmozdítani szives leend.

E reményemben már most indítványozni vagyok bátor, hogy az összehívandott érdekeltek mindenképp alakuljanak társulattá, s a meghatározandott összegig kibocsátandó részvényekre azonnal nyissanak aláírási íveket s tettleg kezdjék is meg az aláírást; én azt hiszem, ha multkor lehangoltság helyett ezt kíséreltük volna meg, most már az építkezés is folyamatban lenne.

Ha egyszer bizonyos számú részvény aláírása után néhány buzgó törzstaggal birandunk, akkor sem lesz késő a helyiség fölött vitatkozni, és a legjobban megalapodni.

A helyiségről is szabad legyen azonban már most egy kis utópiai nézetet kockáztatni, mi nem új, sőt nagyon régi eszméje sokaknak; — de nem fog ártani egy kissé fölmelegíteni. — Hallják tehát az eszmét!

Czegléd és Csapó utca közt gyönyörű térséget foglalnak el a házikertek; kevés kivétellel egy pu korhadt élöfa, püszméte, ribizli bokor, rozsul teynyező konyhazöléség látható azokban, itt-ott egy két rozszant flegóna hirdeti a szebb napok emlékeit; — lassna e kerteknek majd épen semmi; legfelebb arra valók, hogy a házi ur tavasz kezdetén ottan lesi, ha búvik-e már a narcisz és tulipán, a házi leányka pedig vasárnap délután levezeti barátait a meredek garádieson, s átnezhettek a berena hasadékaik, hogy minő elhagyatottságban van a szomszéd kis kertje sat. Ha Debreczennek kisajátítási törvénye volna, mint Pestnek, arra kérném az illetőket, hogy éljenek e törvényadta joggal; de midőn még most ily törvényvel nem birünk, csupán szerény ohajtáskint mondok el a mi következik: Egy a városi fürdő hasznát, előnyét, gyönyörüsé-

tól egyenesen
D kr.
r a k t á r h o z
y anélkül 60
l r t, é j j e l 1 f r t
o z á s 20 k r.
v e t v a g y j ö v e t
1 l f r t 50 k r.
k o r: m e n e t
1 ó r a i v á r a -
y j ö v e t b á r -
4 ó r a i v á r a -
40 k r.
a v á r a k o z á s -
v i s s z a 1 ó r a i
ó r a c a 50 k r.
d é k e k r e v a l ó
y i h i v a t a l n á l
s t 122-76.
Károly,
gyékek
rtmányairól,
égmentesen,
ében, fő-
l).
fr. kr.
mü 14 -
- 14 -
- 12 80
- 15 60
- 12 80
- 12 40
- 11 40
- 10 60
endü 9 40
- 7 60
endü 6 60
endü 5 60
- 7 80
- 5 20
- 11 -
- 16 -
- 14 -
- 11 -
- 10 -
- 9 -
- 5 -
- 2 -
- 4 -
frt lelle-
an a vevő
z elvételől
alatt, hila
aszállítja.
szaküldött
60 kr.
70 kr.
1869.
cserepes
száma
180.
3
Erekeztetni a bent lakó tulajdonossal.

gét élénk színben elmondó felhívás intézteték Csapó és Czegléd utca illető házbirtokosaihoz, hogy engednék át mítsém jövedelmező kiskertjeiket — nem örök áron — mert ezt nem tudók aranyokkal sem megfizetni, hanem csak úgy Isten nevében, a magok és lakosság hasznára, gyönyörűségére. Engednék át használatul, hogy e kiskertek tömege egybefoglaltatván, gyönyörű műkertté, árnyas sétahelyisé alakíttassék, melynek közepén építtetnék egy minden kényelemmel bíró csinos fürdőház, hova eljárhasson gazdag és szegény, élvezni a tisztaságot, a hűs fak árnyékát, gyönyörköd-hessék a gonddal ápolandó virágokban s díszlő bokrokban. Mindenik házbirtokos nyitathatna udvaráról ajtót e nagy kertre, hogy annak kellemét megszorítás nélkül élvezhesse, sőt jövőre való tekintetből mindenik kiskert eddigi határvonalai vagy látható jelekkel, vagy biztos térképpel nyilvántartatnának stb.

Képzelnék magunknak a város csaknem kellő közepén egy terjedelmes nagy kert, hová kényelmes bejárati díszes kapu vezet a színház udvarának keleti oldal-kerítésén; — e kert tisztántartott, kényelmes utait lombos fák védik a nap heve ellen, itt gyönyörű színű rózsacsoportok, amott ritka példányu georginák pompáznak, távolabb üdezőld pázsit közepén tulipánfák, szélein indiai kannák virítanak, míg a láthatárt sötétszínű tuják rekesztik be, közbe közbe tarkázva világoszöld s fehérlevelű exotikus fákkal; képzelnék e műzsléssel rendezett nagy kert közepére csinos izlésben épült fürdőházat, meleg, hideg, és gőzfürdőivel, előtte csinos sétánynyal, melynek köralakú emelvényén jó zene mulattatja a sétáló közönséget. És ha e képzelet nem lenne csak ábránd, ha az ottani háztulajdonosok megvalósítanák e szép álmot, hálás elismerésre számolhatnának a közönség részéről. — De vajon e használatról lemondással vesztenének-e ezen háztulajdonosok? — Alig hiszszük. Ki ne szeretné a balzamos üde léget szobáiban is élvezni; ha e tér egy dus lombozatu, virágillattal telt nagy kertté alakíttatnék, nem jutna-e eszébe sok házbirtokosnak mostani istállója vagy göréja helyett egy pár lakszobát építtetni, e nagy kertrenyiló ablakokkal? — nem lenne-e értékesebb épületeinek e nagy kertre fekvő része, sőt mondhatni egész udvara, ily üde legű park közvetlen közelében.

Im itt az eszme! — Szellőztettük azt; gondolkozzanak kivihetőségéről az illetők; csak egy kezdje meg, hiszszük, hogy követőkre találunk. K—y.

Ujdonságok.

— **A Soukolyos** egyházi község részére kegyadományjal járulni kívánókat figyelmeztetjük, hogy a városi hatóság által az adományok beszedésére kifizetett zárlathatáridő december 10-ik napja közelget. Minél fogva felhívjuk általában a nemzetiség és különösen a magyar nyelv érdekei szempontjából a t. cz. közönséget, hogy a szerencsétlenség enyhítésére, s nagyobb veszély elhárítására, segélyezésével közreműködjen. A szerkesztőségünkél e célra eddig begyűlt összeg, a mint folyvást közöltük, tesz: **66 ft. 25 kr.**

— **A cselédrend** behozataláról tegnapi számunkban szólottunk; s ma tudomásunkra jutott, hogy Pest városa már másfél év előtt dolgozott ki ívet, mely most a belügyminiszterium által is megörösített. Jó lenne azt mielőbb meghozatni, s életbeléptetése iránt — a mennyiben helyviszonyainkkal nem ellenkezik — intézkedni.

** **Sietünk** a színházba járó közönség öröndetes tudomására hozni, hogy a jövő hét szombatján

Shakespeare III. Richárdja kerül színre. E nagyszerű tragoedia czimszerepében Rónai a művészet magaslatán szokott tündökölni, s bizonyára azok, kik Learben bámulták drámánk e jeles oszlopát — nem fogják elszalasztani a kedvező alkalmat, hogy ismét gyönyörköd-hessenek remek alkotásában.

** **A színházi igazgatóság** — mint értesültünk — tekintetbe véve a közönségnek a shakespearei darabok iránti érdeklődését, — ez időnyben a brit óriásnak még több művét szándékozik elővetetni. Így például valószínű, hogy IV. Henrich, Coriolan, Julius Caesar hatalmas alakjaival színpadunkon mielőbb találkoznunk fogunk. Hát a Szent-Iván éji álmot hol marad?

** **A tanszabadság** szellemében kidolgozott új főiskolai tanterv már kikerült sajtó alól, kiadta ezt Tóth Sámuel, a tanárkar jegyzője; volt alkalmunk már bele pillantani, s láttuk, mily érdekes előbeszéd van a tervhez csatolva a kiadótól, különben az egész terv legterjedelmesebben foglalkozik a hitészekkel. De várjuk be, míg a füzet hozzánk is megérkezik, akkor majd bővebben fogunk szólni róla.

** **Panasz és panasz.** „Vessünk véget már valahára e keserves dolognak. Most mindenki panaszkodik, mindenkinek sár van, roz az utja, stb. Panaszt emel ezért mindenki. Azt kívánják, hogy mi egyszerre vessünk véget a bajnak. Sokan a hatóságra biznák azt is, hogy kapjuk elől, sőt épen a küszöbről vitesse el a sárt, vagy tegyen vele akármit, csak hogy ott ne legyen. Ha pedig valóban kívánna ezt az illető, nem könnyebb volna-e neki ott hamarosan, közelében igazítani a bajon? De hány nem teszi azt? Vessünk véget tehát már a sár elleni panaszunk, mert ha magunk nem igyekszünk magunkon segíteni, miért váránk mi gyámi intézkedést felettünk? Avagy kiskorúaknak valjuk magunkat? — Ilyenféle vélemények is zaklatnak bennünket; azonban mi ragaszkodunk azon nézetünkhöz, hogy a baj gyökeres orvoslása csak egyöntetű, rendszeres eljárás folytán történhetik; s itt ugy a kezdeményezés, mint a cselekvés is a hatóság kötelessége.

— **A Sz. Nagy Károlyféle ház** az egyháztéren valahára tető alatt van. Tavaly dec. 6-án omlott le az a rozsz építés miatt s esoda, hogy ember élet nem ekkor áldozatul, a mi meg is történt volna, ha véletlenül akkor esik, mikor a szűcs czéh tagjai árultak benne. A közönséget ezen ügy anynyiban érdekli, hogy az életveszélyes járó rozsz építkezésektől óvakodjék. Rendőri és bírói szemlék folytán kiderült, hogy a baj az építést vezető iparjegyes kőműves hibájából származott. Csak az a különös az egész dologban, hogy a hatóság még sem vonta el attól az építési jogot. Egyébiránt a dolog per alatt állván, annak eldőlőig, részletek elősorolásától tartózkodni jónak látjuk.

— **A magyar protestans egyházi és iskolai Figyelmezőre** vonatkozólag figyelmeztetjük a t. cz. közönséget. Révész Imre e havi közlőnye január 1-én indul meg füzetekben. Ugy halljuk, hogy a jövő év elején egyszerre két füzet jelen meg. Előfizetési ára félre 2 ft. Előfizetheti Telegdi és Csáthy könyv-árusoknál.

— **Kletzer Feri** Komáromban született — 48-ban volt honvéddhagy világhírű gordonkaművész hazánkia — ki már 1853-ban itt Debreczenben hangversenyezett — s azóta Európa minden jelentékeny városában bűmulatra ragadta hangszerének ügyes kezelése által a műértő közönséget, újra körünkbe érkezett; s holnap a színházban következő műsorozattal tartja első hangversenyét.

I. Nyitány. II. a.) Dal Glücktől. b.) Magyar dal. c.) Romancz. Előadja Kletzer Feri. III. Ha meghalok dal

„No akkor siess, mert Arthur, csak egy percze jött át, s nem marad sokáig; vissza kell neki sietni, s ohajtna látni téged is.“

Lavina mintha törzsúrát érzett volna kebelében. „Ha Arthur csak sejtene is, hogy mi módon mérészt engem megbántani ezen ember, akkor, akkor;“ de ezen akkornál nem vala képes Lavina gondolatait tovább folytatni; mert remegve borzadt vissza.

A levelet a gyertya lángjához tartotta, az égő papírt a földre dobta le, s annak hamvait eltápostta. Aztán összeszedte karácsonyi ajándékait, s egyik köny a másik után pergett végig bánatos arczán.

Egy szivartartót vett elő, begöngyölte azt, s reá írta: Arthur. De ma a különben vidor és találékony Lavina semmi tréfás jelmondatokat nem volt képes írni e apró ajándékokra. A mint mindennel készen volt, hideg vízzel megnosta arczát, az a könyvek nyomai eltűnjenek, s aztán az Arthurnak szánt ajándékok kezébe véve, kiment a társaság közé.

„Jó estét Lavina! De mi lelt, hiszen te sirtál!“ mondá Arthur megfogván a leánya kezét, szeméibe tekintve annak.

„Semmi, kissé megégettem kezemet,“ felelt Lavina, de most ismét könyök lopóztak szeméibe, s most lehetsé fáradságba került, hogy azokat valamennyire visszatarthatta.

Lavina oly igen szerette volna fejét Arthur kebelére rejtteni, s neki mindent megvallani; de most nem lehetett, de meg vissza is riasztott azon gondolattól, hogy az ezredes Arthuron bosszút állhatna. Fiatal és tapasztalatlan lévén, az ezredestől most inkább félt mint valaha.

Arthur hallgatott, de kebeléből látszott, hogy kételkedik Lavina szavaiban.

„Egy almát hoztam neked, jó lesz csemegének karácsonra,“ mondá nevetve, s egy nagy almát adott át neki.

Simonitól, énekl Blaháné. IV. Concerto (műrekek) Gottesmanntól zenekar kísérettel, előadja a hangversenyző. V. Dal Zimaytól, énekl Blaháné. VI. Ábránd Alvajáró felett, szerző és előadja Kletzer Feri.

Színházi szemle.

* Szerdán dec. 1-jén adatott Csapodár; vigjáték 3 felvonásban. Irta Sardou Viktor, fordították: Ber-czik és Fésüs György. E vigjáték, a kitűnő francia írónak nem a legjobb művei közé sorozható, bár a benne előforduló ötletek leleményes helyzetek ügyes bonyolulatok élénken árulják is el a teremtő elme szellemidus nyomait. A „Csapodár“-ban hiába keresünk lélektani indokolást, belső igazságot, — nem egyébb az mint egy szeszélyes költői lélek bizarr képlete, mely legkevésbé sem dicsekedhetik élethűséggel. — Ez este Bercsényiné mutatá be magát Camilla szerepében. — Alakja nem inponal, de megjelenése mégis kellemes benyomású; organuma kissé hiányos bár meglehetősen ügyességel kormányozza hanghordozását, hogy így némileg önmaga pótolhassa azt, mit a természet fukar módon juttatott számára. — Játékában nem hiányzik az érzés és értelem, de nem ment minden mororosságtól, mely különösen az efféle társalgási daraboknál, feszességet szül, ez pedig aztán szögletességé szokott fajulni. Egészen véve mi Bercsényinére mégis jót mondhatunk, s ha nem állítjuk is hogy ő színházunkra nézve „nyereség“ — de mindenesetre hasznavehető tag. Együd, Szakál Róza Bercsényi megállták helyüket; sőt még Mustó is említést érdemel.

Országgyűlési értesítő.

(December 1.)

— Elnök: Somssich; a minisiteri padokon: Bedekovics, Festetics, Mikó, Gorove, Eötvös, Lónyai. Elnök betérjeszti a közoktatásminiszterium költségvetését, a tagok közt szetosztás végett. Több képviselő kérvényt ad be. — Majtényi, a ház helyeslése közt interpellálja a közoktatási minisztert, mi gátolja abban, hogy az 1751. X. törvényczikket, mely a jésuiták rendét Magyarországról kitiltja, a kalocsai jésuiták ellen végre nem hajthassa. — Hertelendy K. interpellálja a közoktatásminisztert, van-e tudomása arról, hogy a zalavári apátság még mindig az Austriában fekvő godwicz apátságnak van alárendelve, holott az előtt önálló volt? véget akar-e e rendetlen állapotnak vetni? A kopornoki apátságra vonatkozólag kívánja-e ezt a jésuitáktól elvonni? — Irányi D. két törvényjavaslatot terjeszt elő: egyiket az adórendszer gyökeres javítása tárgyában az országgyűlés által választandó és szünidő alatti munkálkodó szakértő bizottmányra nézve, — másikat a felnöttek iskolázatlanul maradtak oktatására nézve. miszerint a jövő évre e célra 100.000 ft hitel szavaztatnék meg. — Kinyomatnak. — T i s z a K. határozati javaslatot ad be, miszerint a ház utasítná a pénzügyminisztert, hogy az 1870-ik évben törvényjavaslatokat terjeszsen elő a czukor- szesz-fogyasztási adókra és a dohány egyedáruság eltörlésére vonatkozólag, még pedig idejében, hogy az 1871-ik évben azok életbe is léphessenek. — Elnök előterjeszti a mult hóban el nem intézett interpellatiók, indítványok, határozati javaslatok jegyzékét. — Azután áttér a ház napirendre, a zárszámadások feletti vitára. N y á r y P. a kérdés alatti tárgyat tisztán adminisztratív kérdésnek tartja; azért is az ellenzék magatartásából nem következethet, hogy az a kormányt, vagy a pénzügyminiszter személyét támadja meg. A pénzügyi bizottság által ajánlott meg-

„És itt van valami számodra, mibe olvasót tethetsz,“ felelt Lavina, s igyekezett tréfás kifejezést adni hangjának.

Az almába egy egyszerű gyűrű volt elrejtve. Mindnyájan lenyugodtak már, Lavinán kívül, ki még mindig ébren ült egy karos széken a kis szobában.

Elin az ágyban feküdt, s nyugodt lélekzéséről észre lehetett venni, hogy alszik.

Lavina lassan és vigyázva felemelkedett, nővére ágyához lépett, s oda hajlott ahoz, hogy meggyőződjék, alszik-e. Aztán az asztalhoz ment, s annak fiókjából tollat és papírt vett elő.

Lavina összeszette kezeit, s forró pillantást vetve az ég felé, hosszasan imádkozott. Ugy tetszett, mintha az ima valamennyire megnyugtatta volna, mert mosolygva tekintett Arthur gyűrűjére, mely újat ékítette, ajakához vitte azt, aztán tollat vett, és a következő levelet írta:

„En szegény, igen szegény vagyok, de még is inkább örökre maradok az, mintsem, hogy öntudatom békéjének és becsületemnek elvesztése által magamnak a legmegalázóbb jólétet megvásároljam. En önt ezredes ur nem szeretethem, s nem is fogom szeretni soha, s igen szerencsétlenség érzem magamat, hogy egy oly levelet kaptam, mely világosan megmutatja, hogy mily kevés tiszteletet sikerült önben magam iránt felkelteni. Hogy ennek oka magamviselésben, vagy szegénységemben fekszik-e, azt nem tudom, de azt bizonyosan tudom, hogy földi javakért becsületemet, sem önnek, sem másnak eladni nem fogom soha. Gyermekeimtől fogva megtanultam a benső jó öntudatot magasabbra becsülni a külső előnyöknél. Ne remélje ön tehát azt, hogy engem reá vehet arra, miszerint még anyámról is szegyet hozzak. Nem, én mint erényes, s becsületes nő fogok élni és meghalni, s ebben a mennyei atya segíteni fog.“

Lavina.

T Á R C Z A.

A rágalom.

(Beszély.)

Shwartz Mária Zsófia után.

(Polytátás).

Hiába akarnók megkísérteni, leírni Lavina lelki állapotát.

Kétszer kellett átolvasni azon levelet, míg tapasztalatlan és semmi rosszat nem sejtő szíve, annak megalázó tartalmát felfoghatta. De a mint azt világosan megértette, arca lángborult, s a fájdalomnak, a haragnak, és a megalázódnak könnyei nedvesíték meg arczát.

Lavina sokáig nem tudta magát mire elhatározni, megmutassa e anyjának a levelet, de végre az ebben foglalt fenyegetés visszatartotta őt attól.

A fiatal leány oly szerencsétlenség érezte magát, s oly bosszusnak a felett, hogy e megbecstelítő levelet elolvasta, hogy mintegy magában suttogá:

„Oh Istenem, hogy merészeltetted én hozzám ilyen módon írni? Mily boldogtalan vagyok.“

Sok keserű és szomorú gondolat, mely eddig ismeretlen volt előtte, ébredt most fel a leánya agyában. Gondolataiba merülve állott meg, a szerencsétlen lelével kezében, a mint Elin kopogtatván az ajtón, vidám hangon bekialtott:

„No, hát mégsem rendezted el nagyszerű karácsonyi ajándékaidat?“

Lavina összeresztent.

„Ah,“ mondá, „ők vigan vannak, nem is sejtenek semmit, nem fogom örömeiket megzavarni.“

Aztán hangjára nyugodtságot erőszkolva, felelt; „Még nem rendeztem el azokat.“

(műrekek) a hangver- VI. Ábránd ri.
dar; vigjá- ották: Ber- inő francia bá a ben- gyos bonyo- szellemidus k lélektani az mint egy legkevesébe Bercsényiné Alakja nem benyomásu; tős ügyes- gy így né- természet kéában nem minden mo- algási dara- öletességé nére mégis y ő színhá- tre haszna- i megállták
okon: Be- ónyai. El- öltésvégté- viselő kér- közt inter- lja abban, suiták ren- uiták ellen ppejjálja a zala- ó godwici málló volt? A kopor- jésuiták- tot terjeszt t tárgyában ló alatt is - másikat ára néve. el szavaz- K. határo- ná a pénz- javaslato- adokra és ólag, még k életbe is an el nem i javaslá- re, a zár- lés alatti ; azért is tni, hogy nélyét tá- lott meg- vasót te- zést adni tve. kívül, ki a kis szo- ekzéséről t, nővére yózdójk, főkjából st vetve , mintha mert mo- ekitette, övetkező e még is tudatom agannak t zredes ni soha, s y egy oly hogy mily elkelteni- zegénysé- zonyosan n önek, ségémétől assabba ehát azt, yámra is ületes nő ya segi- ványa.

vizsgálási mód, a tudomány színvonalán áll. Ghiczy javaslatát pártolja. — Erkövy A. Ghiczy előadását igyekszik czáfolni, mintha az állam- vagyón-mérleg költött számokat foglalna magában.

Szontág P. (Csanádi) csodálja, hogy a jobboldal nem a pénzügyi bizottmány javaslatát fogadja el, pedig annak 13-15-ös de ministerialis tagokból áll. Giczy mellé szavaz. Mihályi Justh mellett. Berenczey nagy derűtség közt Giczy mellett; Török S. nem akar szavazni. Prieleszky 48-as Justh mellett; Csiky Ghiczy mellett; gr. Zichy Nándor — bár párthoz nem tartozik — Justh mellett beszél. Több tag nincs felírva, másnap szólnak az előadó, az indítványozók és a pénzügy-minister.

Fővárosi értesítő.

— Pesti fecsegések. Nov. 30. (A pesti tüzoltó társulat s az osztrák hadsereg. — A vízvezetés előnyei. — Zsedényi renegattá lett. — Sándor et Comp. — Egy kis Búchleriad.)

Eddig a tüzoltó társulat kitünőségéről a debreczeni diákság volt országos híres s nem is csoda, mert ököly nemes, önzéstelen buzgalommal, sokszor önfeláldozással védelmezik a pusztító elem ellen polgártársaik vagyonát, a minőt talán oly mértékben igen nehéz lenne feltalálni más ilyenmü testületben, aztán Debreczenben legalább ez előtt volt mód a tüzben s lehetett hol a tüzoltási ügyességet megszerezni.

Már azt hittük, hogy a debreczeni diákok e tekintetben egri nevét egy sokat magasztalt, s dicsőítő czaccikknek tárgyul szolgáló tüzoltó-társulat verseny tárgyává teszi; mert oly sok dicsőt olvastunk és hallottunk a gróf Széchenyi Ödön által rendezett éjjeli gyakorlatokról, melyek alkalmával fából készült magas torony volt, mint kipirult égő ház, az oltás tárgya, s melynek emeletéből a főuri emberbarátok egymás által tartott lajtorjánok czipeltek ki az oda bábok alakjában beszorult halandókat. Ez már aztán derék tüzoltó-társaság lesz, gándoltam magamban, ha már csupa passióból is ennyi fáradságot vesznek magoknak. Hát még ha majd a valódi veszély látása lelkesíti őket? No, jaj nektek debreczeni tüzoltók, jöjjetek Pestre tanulni!

Hanem bizony kérem, ha ez egyszer szabad nagyokról kicsinyekre következtetni, ezzel is úgy áll a dolog, mint az osztrák hadsereggel, mint a mely a Lajta melletti Brucknál oly nagyszerűen tudott és tud manőverezni, hogy azt még a szakértők is minden kifogás nélkülinek tartják, s a midőn komoly csatára kerül a dolog, soha sem tudunk kimászni a Solferinókból s Köni grátzokból, s most végre oda jutottunk, hogy egyik saját gyermekünk mutat fűgét az osztrák hadseregnek.

Pénteken, meghallottam, hogy tűz van a bálvány utczában, utczu, vesd el magad, debreczeni módra neki rugaszkodtam, hogy most már csakugyan megnézem gróf Széchenyi Ödönt és vitézi társait. De biz azoknak híret sem hallottuk, s kezdünk azon meggyőződésre jutni, hogy a társaság csak éjjeli testgyakorlati kirándulásokra van szervezve. De ennél már a mi diákjaink csakugyan többet érnek.

No de ha a mágnás tüzoltók el nem jöttek oltani, ott volt a híres vízvezeték. Ott bizony, csak egy baj volt, azt a kulcsot, a melylyel a tüztől alig 12 lépésre eső vízvezeték csapot fellehetett volna nyitni — keresni csak keresték, s meg is találták 4 óra múlva a mikor már nem sok menteni való volt a meggyuladt helyiségekben.

Igy vagyunk itt majdnem mindennel, s Pest a

Karácsony napján a nap fényes sugárait árasztá a kis városkára, a harangok mind szóllottak, s az emberek ünnepi öltöneyekben mentek Istennek házába.

Ljung kereskedelmi tanácsosnál azonban épen nem gondoltak a templomba menetelre, mert a ház több barátja volt reggelire meghíva. A vendégek közt voltak Agda elutasított kéréje gróf W., és a völegény Nykopf orvos.

Az urak beszélgetés közben kedvükre hozzá láttak a falatozáshoz, s a mellék szobában Agda és Nykopf egy diványon ültek.

„Te bosszusnak látszol Eduárd,” kérde Agda, firkésző tekintetét vetve jegyese arczára.

„Ha okát megmondanám, könnyelműen nevetnél a felett.”

„Oh mondd meg kedves Eduárd,” kérte őt Agda, bájos arczát az orvos kebelére hajtotta.

„Agda, te hiu és könnyelmű vagy; te a nélkül, hogy meggondolnád mit teszesz, a legszentebb érzelmeiddel játszol. Igy mióta már jegyben vagy velem, soha sem szüntél meg gróf W.-vel kaczerkódní. Te tegnap tekintettedben és szavaiddban oly viseletet engedél meg magadok, mely engem mélyen sértett, s a grófnak réám nézve épen nem hízlgő szépelgéseit bátorította.

És végre a nélkül, hogy engem a felől tudósítottál volna azon szép karácsonyi ajándékot adtad nekí. — Mondd Agda, mit gondolkodj én? Minő reményeim lehetnek, ha már most is elfelejtet szerelmedet, s átengeded magadat azon gyönyörűségnek, hogy boldogságom rovására, hiuságodat kielégítsed.

En valóban félek, hogy te e tekintetben csatlakoztál érzelmeimben. Meit ha te engem oly komolyan és forrón szeresz. mint én téged, akkor nem szívesen meg engem, s nem okoznál fájdalmat szívemnek.”

(Folyt. köv.)

vízvezetéknek majnem ép olyan kevés hasznát tudja venni, mint sok debreczeni házbirtokos a főcsatornának, melybe a járda tetején eresztí be, udvaráról a vizet.

A vízről a vizenyősség önkénytelenül eszünkbe jut, s megvalljuk, vizenyőssé állítást nem hallottunk még soha annál, hogy Zsedényi, a híres Zsedényi, azért, mert a kormányt szamoltni ohajtja az ország vagyona ellenzék, úgy halljuk, végzetlen lekötelve érzi magát, de nem kér belőle. Zsedényi és ellenzék! risum teneatis amici. S az a Somsich még csak azt sem engedte meg neki, hogy lemossa az ellenzékéről ezt a fény-máz!

A Sándor et Comp. féle pénzváltóház bukása nem csupán oly módon keltett nagy feltűnést, mint azt más ily eseteknél látjuk, hanem valódi és mély elkeseredést okozott a legszélesebb körökben, s nemesak maga e szédelő czég, hanem több pénzintézet ellen is.

A Sándor et Comp, czég több százezer forint ársorsjegyeket adott el, egyeseknek és társaságoknak részlet fizetésre, s a midőn az első részlet fizetés megtörtént, akkor ezen sorsjegyek az illető törvényes tulajdonába mentek át, s csupán kézi zálogokként maradtak a többi részlet lefizetéseig az illető bankház birtokában. A bukó félen levő Sándor, a már nem az ő tulajdonát képező sorsjegyeket elzalogosítá különböző pénzintézeteknél; s most e bukás bekövetkeztével a szegény részletjegy tulajdonosok elmondhatják, sem pénz, sem posztó, mert sem befizetett pénzükhöz, sem az elzalogosított sorsjegyek megkapásához semmi reményük nincs. Különbön azt hisszük, hogy a sorsjegyeket, mint jogtalanul elzalogosított idegen tulajdont, vissza lehetne követelni az illető pénzintézetektől.

Ezen szédélésről egy másik jut eszembe, Búchler ki mint a magyar hitelbank hivatalnok, oly tetemes összegekig hamisított váltókat, s Londonban el is fogott, s törvényszék elébe állított. A Cyti törvényszék felmentí, miután Búchler a hamis váltók által szerzett tőkéket kiszolgáltatta, s azon főtanu, ki ellene leginkább bizonyíthatna, innen Pestről nem akar megjelenni, de szabad lábra sem helyeztetett, mert a Rotschild ház, melynek nevére 600,000 frankon feylül hamisított, a francia kormány által Búchler kiadását követeli az angol kormánytól, s ha — min kétkedni, nem is lehet? kiadatik, Párisban bizonyosan elítélik.

Nem lenne felesleges a mások rettentésére szigorú példát mutatni.

A képviselőház pénzügyi bizottmánya nov. 30-án tanácskozott a hírlapbélyeg ctlörése felett, mely már a ház elé is terjeszthető, még pedig — a mint említettük is — kedvező véleményvel; tovább, a főszaámvevőszek felállításá és az 1869-ki póthitel felett. — A cselőd rendet illetően, melyet Pestváros mintegy másfél évvel ezelőtt terjesztet fel, a belügyministerium megerősítése leérkezett. A belügyministerium a Pestváros részére felállítandó statisztikai hivatalt, valamint az arra szükséges költségeket engedélyezte. — Tegnapelőtt egy teherhajó, a Bares nevű kis gőzessel összeütközvén, elmerült 3 emberrel, ki rajta volt, megmentéséről szó sem lehetett.

** A gőz siklóval valahára megtették már a próbát ohajított sikerrel. A fel- vagy leszállítás egy-egy percig fog tartani. Hármás mentő készülék lesz alkalmazva, hogy minden lehető szerencsétlenségnek elejét vegyék.

** P e s t e u egy jól ismert gazdag városi képviselő 16 éves leánya reménytelen szerelemből a napokban a lipótvárosi templom terén egy nyitott sárcsatornába ugrott s nyomtalanul elveszett az undok sártömegben.

** „A szinpad” 1-ső száma Virágh Gyula ideiglenes szerkesztése mellett megjelent. Tartalma: A kiadó és szerkesztő előszava. — A vidéki magyar színészetéről. — A nemzeti színház és az enquete bizottmány. — Levelezések (Arad, Szeged, Pécs, Páris). — A buda-pesti szinpadok. — Tárca. (A sziniek öszhangozásáról a női öltözékeknél). Üzletjelentés. — E szak- közlöny megjelen minden hétfőn egy iven; előfizetési ára egész évre 6 ft 60 kr, mely összeg a kiadó hivatalhoz: Buda, harminczad utca 668. sz. a. intézendő.

** C s e n g e r i lapja december 10-én indul meg „Reform” címmel. Mit mond erre a Pesti Napló?

** J ó t é k o n y a d o m á n y o z á s o k. A pesti takarékpénztár 2000 frtot adott a Cattaróban harczoló csapatok számára; — Vodianer Albert pedig ezer forintot az Erzsébet árvaleányház részére.

** A t u d ó s t á r s a s á g legközelebbi ülésében Henselmann Imre ismertette Rossi János nagy munkáját „a katakombákról.” — A folyó ügyek közül a titkár következő végrendeleti hagyatékot jelentette be: Aczél Sándorné 500 frt, Abrahámffy János 100 frt és Simonics Lipót 10 frt hagyományozott az akadémia-nak. Legközelebbi ülés decz. 6-án lesz.

Belföld.

** H a z á n k b ó l eddig a nápolyi zsinatra 8196 egyes aláírás küldetett be ismét a „Hon” szerkesztőségéhez. Az összes aláírás 25,000 körül jár.

** A p é c s i t a n u l ó k között a lapunkban is említett templomba járás kérdése ügyében élénk mozgalom támadt, gyüleseztek, aláírás ivatek köröztek a szülék és magok közt, így folyamodtak a püspökhöz, hogy a templomba járásra ne kényszeríttessenek; de a püspök azt válaszolá, hogy ha 100 száze ir alá, csak akkor engedí meg. No persze, az ész szavára nem lehet sokat adni. Bizony nem püspökhöz illő kifogás.

** A h e r c z e g p r i m á s, mielőtt az uj-kori szent földre — Rómába ő „csalhatatlanságához” utazott volna, kegyes adakozásokat tett, ugyanis, 2344 frtot osztott szét jótékony czélokra.

** S z á l d o b á g y o n (Várad mellett) érdekes jelenet adta elő magát e napokban. Egy embert élettelenül kiterítettek a halotti úgyra, siránkoztak a rokonok, midőn általános rémülésökre felül fehér leplér ben a — halott. Csak tetszhalott volt. De, talán ijedtségből, feltámadása után 24 órával csakugyan meghalt.

** K r i s z t u s k ö v e t ő j e. Mondanunk sem kell, hogy kath. pap. Schmidtnek hívják azon plébános, ki egy halottat 8, mond nyolcz napig nem takarított el, csupán azért, mert neki nem tetszett. Tiszte- lendő ur, ki mondta azt, hogy „szeresd felebarátodat?”

** A R ó z s a S á n d o r legujabb rablóban- dájának utolsó tagját Gyuriszt, elfogták.

** A p é c s i j o g á s z o k elvben a kor színvonalára emelkedtek. Minden párbaj elkerülése vé- get „becsület bíróság”-ot alakítottak. Csak aztán a gyakorlatban is ez állásponton maradjanak.

** A r a d o n a légszusz-világítás tegnapelőtt estve vette kezdetét. Némi ünneppélyességgel történt ez a polgárság részéről. Igy ezután már Aradon is terjed a — világozás.

A dalmát csataterről.

— Ujabb érdekes részletek nem érkeztek Dalmá- tiából; november 27-én ugyan történt egy kis előrsi csata, de veszteség és jelentőség nélküli. A Rodich fő- vezérletéről hir alaptalannak bizonyul; nem fogadná azt el, s ha mégis kinevezetnének, beadná lemondását; Bécsbe a katonai tanácskozmányokban részvétel végett hivatott meg. Azt írják Bécsből, hogy polgári biztost akarnak küldeni Dalmátiába; de minden nagyobb szerű határozat ő felsége hazatérése idejére van fentartva. Az osztrák kormány kinyilatkoztatta volna Belgrádban, hogy a szomszédnépek törvényes jogai tiszteletbentartására van alapítva keleti politikája; mire a Vidovdán azt jegyzi meg, hogy e nyilatkozat, jó lenne, ha a gyakorlatban is érvényesíttetnék. Kállay belgrádi consul 24 napi szabadságidejét használja; elutazását összeköt- tetésbe hozzák a dalmátiai állapotok feletti tanácskozmányokkal. A montenegrói fejedelem a Ragusában és Skutariban állomásozó consulokhoz körrrendeletet men- esztett, melyben a legszorosabb semlegességi politika fentartását hangsúlyozza.

Külföld.

— Párisban a császár trónbeszéde most azon ese- mény, mely minden mást háttérbe szorít. Az már több napóta készen volt, de a császár csak a megnyitás előtti estve közölte a miniszterekkel, s az addig róla fölmerült hírek mind csak gyanítgások voltak. A „Figaro” függelék hoz a trónbeszédehez, melyben a kitünőbb helyeket összehasonlítja az 1852-ik év óta tartott trónbeszédekkel. A Libertében Girardin Emil következőkép taglalja a trónbeszédet: betölti-e az a népjölte iránti kívánatokat? kétlem; az abban előfor- duló közhelyek, mint: szabadság, rend, elhasznált phra- sisok, és szomorú dolog, hogy az Oroszországban, Angliában, Amerikában létrejött mivelődési nagyszerű események elszámlálása mellett, Franciaország sem- mit sem tud felmutatni, a mire büszke lehetne. A meg- nyitási ünnepély alatt beláthatlan néptömeg gyűlt össze a piacon, mely azonban csendesesen viselte magát, csak pár senator elvonulásakor hallatszott olykor az „éjen Rochefort” kiáltás. Ben a teremben nagy lelkesedés uralkodott. Midőn a császár a római zsinatot említette, a pápai követ tetszés jeleit mutatta.

Metternich herczeg nov. 30-án, nem magán ügy- ben, 10 napra Bécsbe utazott.

— A n g l i á b a n feltűnő esemény történt, ha- sonló Rochefort megválasztásához, de annál, sokkal nagyobb horderejű. Irland: Tipperary kerületében egy a sóházi hely megürült, s elkezdődött a mozgalom kép- viselőválasztásra; 3 jelölt volt, de kettő látván, hogy a feniék közt igen nagy népszerűségnek örvendő, s min- den mozgalomban nagy résztvevő 3-ik, Heron nevű je- lölt ellenében bukniok kell, visszalépett. Csak egy kifo- gás volt ellene, az, hogy a feni szövetséget nem akarta esküvel pecsételni. A miért aztán elállottak tőle, s de- monstratio tekintetéből bizonyos Rossa nevű válasz- tottak meg, ki felségsértés miatt, a feni lázadásban részvételéért fogságban ül. Az engesztelhetlen feniék ezen tette felsőbb körökben is nagy izgatottságot szült. Az alsóház tagjai kinyilatkoztatták, hogy, ha a kormány kibocsátaná is fogságából Rossát, vele egy szeket nem ülnek. A Times ezen alkalomból kinyilatkoztatja, hogy Irlandban sokkal rosszabbul áll Anglia ügye, mint e- zelőtt 30 évvel. A belga király oly nagy kitüntetésben részesül Londonban, ugy a királyné, mint a nép részé- ről, — minőnek koronás fő ott régen nem örvendett. A hol a király megjelen, mindenütt lelkes éljenekkel s ovatiokkal fogadtatik.

Legujabb.

— B é c s, d e c z. 1. Holnap ér ő felsége Triest- be, s szombaton jön Bécsbe. A dalmát fölkelés elnyo- mása feletti tanácskozmányba. Triestbe hivatott Mens- dorf parancsnokoló tábornok Zágrábból. — Ó Felsége a császárné s királyné Laibachból vett távirátján, miszerint az utazás hófuvatagok miatt Laibachtól fogva gátolva van, nem indult el.

Konstantinápoly, decz. 1. Sever-
effendi a török főváros főnöke nov. 29-én indult el
Alexandriába, mint megvívója a khedivehez intézett
fermának.

— Florenca, decz. 1. A király fentartja
magának az elhatározást, Lanzanak a kamara felosztá-
sára vonatkozó kikötése tárgyán; a király a had-
sereg leszállítása iránti javaslatot végkép elutasította;
egyedül a jó-hadnak részleges leszállítását hagyván
helyben. A spezziai arsenálban a munkálatok tényleg
beszüntetvők.

Közigazgatás.

(E). Debreczen, decz. 2. Az életület pang.
piacunkra a mi néhány szekér élet hozott, még dél-
tájban is alig talált vevőkre, a mai nap a tengeri sem
volt kapós, s a tegnap jelzett árnál 40-50 kral
lejjebb kelt. — Időjárásunk szép, őszi, többiben nap-
fényes, néha felhős.

Mutatvány Molnár György és Beliczay István munkájából a dohány ügyben.

Ide járult, hogy a beváltó tiszték, igen kevés ki-
vétellel, a dohánynak sem termelése, sem gyártása kör-
ül gyakorlati ismerettel és szakképességgel nem bir-
tak, legnagyobb részt dohánygyárat sem láttak. A beváltó
osztályozásokat tették az eleiből írott chablon szer-
int, anélkül, hogy valóban megbirták volna itélni, hogy
az átvett dohányok mivé fognak forralás alatt és által
fejlődni, s miféle czélra s mi valódi értékkel bírand-
nak majd a gyárakban. Mindamellett is az osztályozás
egészen ezek kényére volt bízva, anélkül, hogy legalább
kétes esetek eldöntésénél — mint például Franciaor-
szágban történik — független és elismerten kitűnő ter-
melőkből álló szakértők a panaszoló jelenlétében alkal-
maztattak volna. Azon szabályok, melyek szerint az

osztályozással elégedetlen fél a közigazgatási hatóság
közbeszólása mellett: kérdéses dohányából a Regie
felsőbb igazgatóságaihoz persét alatt mustrákat küld-
hetetti, annyi tekintet- és idővesztéssel járt, hogy
gyakorlati eredményre nem vezetett.

Mi vala természetesebb, mint hogy ezen chablon-
szerű és minden correjvumot nélkülöző eljárásnál, a
szakképzetlen tiszték az osztályozásoknál — készakarva
vagy tudatlanságból — annyit hibáztak, mennyire
lelküsméretük, vagy értetlenségük vezette. Mennyire
általános volt a panasz az osztályozások igazságtalan-
sága, — jelesen az ellen, hogy tulszigorúztak főleg a
kisebb, tulkezdvezés a nagyobb és befolyásosabb ültet-
vényesek irányában!

S vajon egy 5—600 fital fizetett, 5—6 gyerme-
kes családpától nem emberfeletti váratik-e, midőn az
kivántatik tőle, hogy 5—600 ezer ft. árúnak 8—10 kü-
lönböző osztályokba szétosztásánál, az előtte álló chab-
lon nagyon is kiterjeszthető, vagy fölülte összeszorít-
ható határai között, minden érdekeltségen felül mar-
adjon?

Csuda-e ezután ha ezeknél, minden érdekeltség
nélkül is, a tekintélyes nagyságu érett ép nyulékony
bár, de vastag durva levelek, éppen azon szivar catego-
riába jutottak, mint a szintén nagy ép és szép színű, de
a mellett, igen finom szívós levelek, holott ezek éppen
finomságuk és könnyebbségükben fogva két annyi ér-
téssel bírtak az előbbieknél. Hányszor megtörtént, hogy
a legfinomabb szivarleveleket beadó, végeredményben,
mársa számra is alig nagyobb árakat, hold után pedig
bizonyosan kevesebb nyers jövedelmi átlagot hozott ki,
mint a „csak” „mázsára” termelő.

Az ily eljárás oda dolgozott, hogy a termeszto
eltereltessek az utról, törekedni magas minőségre; de
rajta lenni, hogy termeljen „mázsás dohányt.

3. A dohánytermelőt, a beváltó és gyártó hivatal-

nokoktól chinai falak választák el. A beváltás idején és
helyén kívül a termelő, most már egyetlen vevőjének a
a Regienek képviselőivel soha sem találkozott. Az a ki-
ültetvényei között felkereste, és a meleg ágyak készi-
tése, a meg bevetése, ápolása, a növények kiültetése,
kapálása, zöld munkája, majd a levelek törése, száráz-
tása, kiválogatása és osztályozása stb. körül a balfogó-
soktól megavta, okszerűbb és jobb módszerekre megbe-
csülésére, és beváltás alkalmával jó akaratulag megtan-
totta volna, csak egyes helyeken és kivételesen talál-
kozott. — Az ily kivétel kedvező eredményeiben ki is
mutatta magát, Arad és Békés megyék több vidékén. A
beváltó tisztviselők a nép nyelvét rendszeren nem is ér-
tették, tehát azok csupán azon ültetvényessel értekez-
hettek, kik németül beszéltek. De többnyire magok is
ép oly kevésbé tudtak a dohányhoz, mint az egyszerű
termeszto. Azonfelül a roszul fizetett tiszt, azonnal a
termelőtől lekenyereztetés gyanujába jött volna, mi-
helyt azzal bizalmas ismeretségbe jön vala.

Mind az okozta együttesen, hogy a dohánycultura
körében 1847-dik év napján, a dohánynyali czélok ala-
pos ismeretén fejlődni indult szakképzettség a térről
leszorult és a legnagyobb czéllenesség, mondhatni
barbarismus lett általánossá (mindig tisztelet a kevés
kivételnek.)

Kinos fájdalmat okoz a hazafiai kebelnek, csak
elgondolása is, annyival inkább részletes előtűntetése
eljárásunknak. De nem mellőzhetjük e szomorú képet,
mert csupán ennek valódi felismerése után vethetjük el
a rosszat és választhatjuk a jobbat.

Bécsi tőzsde, decz. 2. Cs. arany 5—88, ezüst 122—75.

Felcélós szerkesztő s kiadó tulajdonos: **Oláh Károly.**

H I R D E T É S E K.

A brannschweig-lüneburgi országos kormány által engedélye-
zett és garantizált **legújabb nagy**

jutalom-sorsjáték

1.580.500 tallér, vagy 2,765,875 ft. értékben.

Az alapítók nyereményhúzásokkal fog terjesztini az al-
lam jutallása mellett az értékeiknek visszatérni.

25 ezer nyeremény fog néhány hó alatt bizo-
sán kifizetni, s ezek közt vannak nyeremények:

100,000, 60,000, 40,000, 20,000, 5000, 12,000,
10,000, 8000, 6000, 5000, 4000, 3000, 2000,
1500, 130, 1000, 490 stb. tallér értékben, vagy:
175,000, 105,000, 70,000, 35,000, 26,250, 21,000,
17,500, 14,000, 10,500, 8750, 7000, 5250, 3500,
2525, 1750, 700 stb. o. é. frt értékben.

Csupán nyeremények húzának, s ezeknek kifizetése
alár közvetlen megküldés, akár nagy európai bankházak-
ra való utalványozás által a legpontosabban történik.

Már Deczember hó 9-én megkezdődnek a húzások.

$\frac{1}{4}$ eredeti államsorsjegy - - - - 1 ft 75 kr.
 $\frac{1}{2}$ " " " " " " " " " " 5 ft 50 kr.
1 egész " " " " " " " " " " 7 ft — kr.

s ezek az összeg beküldése után bárhova pontosan megküldet-
nek. Minden megrendelés mellé a hivatalos terv esatolattik, s
a részvényeseknek a húzási sorszatok megküldetnek.

Bank háznak, mely a legszámosabb és legjelentékenyebb
nyeremények kifizetése által már Európa-szerite ismeretes, a
hercegi kormány által e sorsjegyek földadásával bízott meg.
A megrendelések, még ha **L e g k i s e b b e k** is a legávó-
labri vidékekre is tüstént expedáltak.

Az ily szolid alapokon nyugvó vállalatnál előre láthatólag
igen nagy részvételre lehet számolni. — Kérjük, ennél fogva
megrendeléseket minél előbb, **már a húzás közel-
gése miatt is** megtenni

Steindecker és Társa,

158. 6—? bank- és váltó-üzlete **Hamburgban.**

Eladó ház.

Varga-utczán a 2182-ik számú **eserepes
kőház házutáni földével együtt örökön eladó.**
Értekezhetni a bent lakó tulajdonossal. 180. 3—

Két csikó elveszett

a nagylétai határról f. é. ápril 10-én reggel, egyik

3 éves pej kanca,

bal temporáján NS. bélyeg, a másik

talós pej kanca,

bal temporáján ugyanazon bélyeg fordítva, bal lába kesely.

Aki kézhez szolgáltatja, vagy biztos utbaigazítást ad,

100 forint jutalomban fog részesülni

a tulajdonos részéről, jelentkezék **N.-Létán Nagy**

Sándor egyházgondnoknál. 184. 1—5

Az Adriai biztosító társaság

(Riunione Adriatica di Sicurtá)

főügynökséget alulírott elvállaltam.

Tekintve, hogy ezen társulat az 1838 évben alapított,
hogy biztosítéki alapja jelenleg több, mint

14 millió forint

mi által teljes szilárdsága tényleg be van bizonyítva; bátor
vagyok a helybeli és vidéki t. cz. közönségnek

tűz- és jégkár, emberélet- és járadék-biztosítók
eszközlésére szolgálatomat a lehetőségig leszállított díjszámi-
tás mellett felajánlani. Teljes tisztelettel 181. 2—3

Sessina Lajos.